

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

13. De Torneamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

directè cooperantur.) Textus & DD. c. Clericus. 5. & c. sententia. 9. Ne Clerici vel Monachi. & c. Nav. in Manuali. c. 27. n. 212.

62. Notabile tamen est, quòd etiam Clerici sine metu irregularitatis possint agere civiliter contra suos malefactores ad compensationem damni, vel restitutionem rei ablatae cum protestatione, quòd hoc non faciant ad poenam seu vindictam, quamvis deinde Judex ex officio poenam sanguinis irroget, ne detur malis hominibus occasio res Clericorum liberè depraedandi, si scirent, se ab iisdem propter metum irregularitatis accusari non posse, sicut expresse habetur, in c. 2. h.
63. t. in 6. Item Clerici, qui simul sunt domini, & Principes temporales, non possunt quidem ipsi personaliter dignoscere & judicare in causa sanguinis, possunt tamen easdem causas alijs suis officialibus delegare, & in genere jubere, ut fiat justitia. c. 7. Ne Clerici vel Monachi. in 6. poenas quoque à suis Judicibus statutas moderari possunt, & v. g. rotam pro merito poenam gladij dictare: quia haec non est condemnatio ad mortem (quae jam antea à judicibus saecularibus supponitur facta) sed remissio & actus misericordiae.

Queritur ultimo, quis possit in hac irregularitate dispensare? Resp. Ordinariè dispensationem in Jure competere summo Pontifici, qui solus est super Jus. *Clemens. ne Romani. 2. in princip. de Electione.* Interim hodie in Concil. Trid. sess. 24. de Reform. c. 6. datam esse potestatem Episcopis dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, excepto homicidio voluntario occulto, & alijs deductis ad forum contentiosum, id est, de quibus in judicio litigare ceptum est. Unde, si irregularitas proveniat non ex homicidio, sed ex mutilatione tantum, quamvis voluntaria, vel ex homicidio culpabili, non tamen voluntario, vel si modus in defensi-

one excessus sit, dispensare poterit Episcopus, dummodo factum non sit deducendum ad forum contentiosum, & occultum sit. Potest autem dici occultum, quòd non est notatum, nec est ejus prophanandi periculum, quamvis unus vel alter sciat, vel quatenus aliquando deductum sit ad forum contentiosum, si ex post facto reus accusatus, vel defectum probationum tanquam innocens absolutus sit. Videatur Barb. in *Collect. c. 6. Trid.*

TITULUS XIII. De Torneamentis.

SUMMARIUM

1. Torneamenta quid sint & unde dicta.
2. Prohibitio & poena eorumdem, & torneamentum in excrav. un. h. t. Joani. XIII.
3. Prohibentur etiam agitationes bestiarum propter vitæ periculum.
4. Qui pro mercede cum bestijs dimicant, non torneamentum.

Torneamentum teste Sphelto in verbo, Torneamentum, secundum vulgare Italicum dictum est a circum & regressione pugilum, unde torneamentum appellat Pontifex in c. 1. h. t. mandatum vel ferias, in quibus milites ex conductu venire solent, & ad ostentationem virtutum earum temerè congridi.

Porro quia ex istis torneamentis morum hominum & animarum pericula saepe provenire solent, ideò non immeritò prohibentur tam de Jure Civili in *lun. C. de Gladiatore.* quam de Jure Canonico in d. c. 1. sub poena privationis ecclesiasticae separatae, si quis ex pugnantibus in tali torneamento decesserit. Imò Clemens V. in quadam sua Constitutione contra torneamenta instituit, & eis favorem, auxilium, aut consensum praestantes, sententiam excommunicationis reservatæ & interdicti

loca, ubi exerceri permittuntur, pronuncia-
vit. Quas tamen poenas Joannes XXII. in
extravag. in. l. 1. revocavit, ex causa, ut
plures possent fieri exercitati milites pro
subsidio terræ sanctæ contra Barbaros mit-
tendi, sed hæc revocatio utique accipienda
est de tali armorum exercitio, in quo, quan-
tum fieri potest, præcavetur corporis & ani-
mæ periculum.

1. Eadem ratione, quâ torneamenta, & ob
causam periculi animæ & corporis, prohi-
bentur etiam agitationes taurorum & fera-
rum bestiarum, ne homines cum ijs pericu-
lose in pugnam descendant, additurque pœ-
na excommunicationis contra Dominos per-
mittentes tales agitationes, & ibidem dece-
dentes ecclesiasticâ sepulturâ privantur, sicut
ex Bulla Pij V. referi *Quartana in Summa
Bullar. verbo Torneamentum.*

4. De Jure Civili, qui pro mercede cum bel-
lijs in arena dimicant, vel aliquod præmium
pugnae in arena cum bellijs actæ accipiunt,
infames efficiuntur. *L. 1. §. & qui operas.
ff. de Postulando.*

TITULUS XIV.

De Clericis pugnantibus in duello.

SUMMARIA.

1. Quid sit duellum, & ex quibus causis soleat com-
mitti?
2. Sævera constitutio Concilii Tridentini, contra duel-
lantes.
3. Referuntur alie constitutiones summorum Pontificum,
qui poenas duelli aggravarunt.
4. Clerici hodie censuræ & inhabilitatem ad benefi-
cia propter duellum ipso facto incurrunt, à qui-
bus solus summus Pontifex potest absolvere.
5. Excommunicatio contra duellantes laici ex Bulla
Clementis VIII. est reservata, & an hæc reserva-
tio in Germania recepta?
6. Excommunicati quomodo hodie sint vitandi?

ENCEL IN DECRET. LIB. V.

7. De quibus duellis & quomodo circa ea locum ha-
beant poenæ duellantium?
8. Qui spectantes duella poenâ incurrant?
9. Sepulturâ Ecclesiasticâ non privantur duellantes
nisi in duello decedant.
10. Duo casus, ex quibus duellum reddatur illicitum.
11. Quomodo provocatus alius mediis, quam duello
honorem tuum possit?

Duellum dictum est quasi duorum bel-
lum, est enim *duellum* singularis pug-
na à duobus utrinque sponte sulce-
pta, unde & *monomachia* appellatur in *cap.
monomachiam. 22. causa. 2. q. 4.* id est,
singularis sive unius pugna à græco *monos*,
quod est *unum*, & *machia* pugna. Com-
mittitur autem *duellum* aliquando ad rei
dubie probationem, ut scilicet vincens proba-
bâsse credatur, & victus in probatione defec-
tisse, qui modus apud antiquos usitatus erat,
si aliæ probationes in aliqua causâ contro-
versa haberi non poterant. *c. 1. & 2. de Pur-
gatione vulgari.* Aliquando committitur
duellum ob alias causas, ut ex odio & gloriæ
cupidine, sed quocumque modo fiat, regu-
lariter *duellum* malum & peccatum est:
nam priori modo est species purgationis vul-
garis, per quam tentatur Deus, ideoque pro-
hibita, sicut inferius *de Purgatione vulgari*
dicemus. Altero modo utique malum est;
ex odio vindictæ aut gloriæ cupiditate vitæ
periculum subire, vel alterum interimere.

Quare severam constitutionem edidit 2
contra duella Concilium Trid. *sess. 25. de
Refor. c. 19.* ibidemque statuit, ut Impera-
tor, alique Principes & domini temporales,
qui locum ad *Monomachiam*, in terris suis
concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac
privati dominio civitatis, castri, aut loci, in
quo, vel apud quem duellum fieri permise-
rint, si illum locum ab Ecclesia obtineant:
qui verò pugnam commiserint, & eorum
patrimi excommunicationis, bonorum suo-
rum

Hhh hhh rum